

Inleiding op de dienst:

Dromen van vrede.

Juist in deze tijd, waar wij 80 jaar bevrijding vieren en niet ver hiervandaan voor anderen de oorlog een dagelijkse werkelijkheid is, staan we stil bij die kwetsbare vrede. Toch is oorlog niet te omschrijven als 'afwezigheid van vrede' en vrede niet als 'afwezigheid van oorlog'. Want de onvrede kan zowel in beide situaties aanwezig zijn.

We zien het in deze tijd waar de onvrede maakt dat extreme politieke partijen opbloeien. Zij die met harde hand maatregelen willen nemen om eigen land veilig te stellen ten koste van opvang van asielzoekers, komst van immigranten wordt ontmoedigd, illegalen bed, bad en brood worden ontnomen. Onvrede brengt onmenselijke ideeën naar boven.

Er is een tijd van oorlog en een tijd van vrede, zegt Prediker. De tijden wisselen zich af. Maar blijven we dan wel dromen van vrede? Wat doen we in de tussen-tijd?

Vorige week las koning Willem Alexander de troonrede voor. Je zou kunnen zeggen dat de Bergrede de messiaanse troonrede is, het actieprogramma van Jezus: Matteüs 5.2

Dromen van vrede.

Wij vieren 80 jaar bevrijding: 80 jaar geen oorlog. Hele generaties groeien op zonder die vreselijke ervaring van bezetting en oorlog. Ik ben daar één van. Het gevaar is wel dat je vrijheid en vrede dan ook heel gewoon vindt. Vanzelfsprekend. Maar dat is het niet.

We worden ervan bewust doordat de oorlog ineens zo dichtbij gekomen is. We zien dagelijks beelden van hoe vreselijk het is als de vrede ver te zoeken is en dat je elke avond naar bed gaat met angst voor de nacht en elke dag wakker wordt met angst hoe het die dag zal gaan.

Dat angst dag en nacht met je meegaat als een trouwe metgezel.

Dromen van vrede.

Op 28 augustus 1963 sprak Martin Luther King de volgende beroemde woorden:

Ik heb een droom...

Ik heb een droom dat dit land ooit zal opstaan om gestalte te geven aan de echte betekenis van zijn overtuiging, namelijk dat het van zelf spreekt dat alle mensen als gelijken geschapen zijn.

Ik heb een droom dat de zoons van voormalige slaven en de zoons van voormalige slavenhouders ooit op de rode heuvels van Georgia aan de tafel van de broederschap zullen zitten.

Ik heb een droom dat ooit zelfs de deelstaat Mississippi, die gebukt gaat onder de hitte van het onrecht en onder de hitte van de onderdrukking, een oase van vrede en recht zal zijn.

Ik heb een droom dat mijn vier kleine kinderen ooit in een land zullen wonen waar ze niet beoordeeld worden op grond van hun huidskleur maar op grond van hun karakter. Ik heb vandaag een droom!

Ik heb een droom dat ooit in Alabama met zijn kwaadaardige racisten (...) dat ooit in Alabama de zwarte jongens en zwarte meisjes hand in hand gaan met blanke jongens en blanke meisjes zoals zusters en broers. Ik heb vandaag een droom!

Ik heb een droom dat ooit alle dalen opstijgen en alle heuvels en bergen worden verlaagd, dat onbegaanbare gebieden vlak worden en de kromme plaatsen recht zijn en de glorie van de Heer onthuld wordt en dat allen van vlees en bloed Hem zullen zien. Dat is onze hoop.

Meer dan 60 jaar geleden is deze droom uitgesproken.

Is er wat veranderd? Heeft deze prachtige toespraak iets teweeg gebracht?

Er is zeker wat in gang gezet, maar tot op de dag van vandaag is racisme nog steeds niet uitgeroeid. Black lives matter is niet voor niets ontstaan en een wereldwijde protestbeweging geworden.

Dromen mag, maar heeft het zin? Of denk je, het zal mijn tijd wel duren...er is een tijd van oorlog en een tijd van vrede...

In Prediker 10 spreekt Prediker over machthebbers en het zijn geen positieve dingen die hij zegt: bijvoorbeeld dat er vaak vriendjespolitiek bedreven wordt. Men schuift elkaar baantjes toe zonder te kijken of de persoon ook de capaciteiten heeft. Want je kunt misschien best slim zijn, maar dan hoef je nog niet wijs te zijn.

Daar is Prediker in zijn leven zelf tegen aan gelopen: dat ongeschikte mensen op belangrijke plaatsen zitten – mensen die ongeschikt zijn voor de hen toebedachte taak. Hij beschouwt dat als een onrecht, waardoor het volk op een onjuiste wijze wordt geregeerd en behandeld.

Er is niets nieuws onder de zon. Het is van alle tijden.

Wanneer machthebbers zich tegen hun eigen volk keren, is er meer aan de hand. We hebben het gezien in Syrië waar zoveel burgers door de hand van eigen regering zijn omgebracht. Als het welzijn van de bevolking niet meer op nummer één staat, maar het hebben en houden van macht de machthebber blind maakt voor recht en vrede, betekent dat ongeluk voor het volk.

We zien het dagelijks op vele plekken in de wereld. De regering van Israël maakt zich er schuldig aan en de Palestijnse terreurorganisatie Hamas. Regeringsleiders in Afghanistan en Iran, in Bangladesh, in Rusland, Hezbollah in Libanon en zo kunnen we helaas nog wel even doorgaan.

Gelukkig...gelukkig zijn er mensen die in opstand komen en die geweldloosheid prediken, die opkomen voor recht en gerechtigheid. Zij zijn het die naam maken in de geschiedenis.

Denken we aan Mozes, aan Jezus, aan Martin Luther King, aan Gandhi, Nelson Mandela, Aleksej Navalny. Hun namen leven voort, niet de namen van hun tegenstanders.

Hun levens eindigden echter bijna allemaal voortijdig doordat ze omgebracht zijn alsof ze misdadigers waren. Zij hebben hun dromen niet uit zien komen.

Zijn hun levens daarmee mislukt?

Zijn dromen dan bedrog?

Dromen hebben ook alles met hoop te maken. Hoop is iets wat je voor ogen hebt, maar niet kunt zien. Hoop is een soort actief geduld. Je leunt niet berustend achterover, denkend dat het allemaal wel goed komt of het tegenovergestelde, dat het allemaal toch geen zin heeft. Maar je wordt ook niet overmoedig, denkend dat jij zelf de verandering per direct tot stand kunt brengen.

De goede hoop wordt gemotiveerd door het protest tegen het kwaad, door de weigering om in te stemmen met wat niet goed is. Er is sprake van een geduld dat zich niet lijdzaam overgeeft, maar dat blijft protesteren, zonder dat protest om te zetten in een nieuw soort macht of dictatuur. Vaclav Havel (gewezenTsjechisch schrijver en politus) heeft het zo verwoord:

Diep in ons zelf dragen wij de hoop.

Is ze niet daar, dan is ze nergens.

Hoop is een bewustzijn

en staat of valt niet met wat er in de wereld gebeurt.

Hopen is voorspellen noch voorzien.

Hoop zit ons in de ziel, in het hart gegrift,

ligt voor anker voorbij de horizon.

Hopen,

in deze diepe en krachtige betekenis,

is anders dan blij zijn om wat goed gaat

of je graag inzetten voor wat zeker succes heeft.

Hoop is de kunst om ergens aan te werken omdat het goed is, niet alleen omdat het kans van slagen heeft. Hoop is niet optimisme, niet de overtuiging dat iets goed zal aflopen. Hopen is zeker weten dat iets zinvol is, ongeacht de afloop.

Het is de hoop die mensen op de been brengt om het goede te doen, om op te komen voor de rechten van de mens, om de kalmte te bewaren en de lange adem te behouden. Deze mensen, ze bestaan echt – van zulke mensen moeten we het hebben, zegt Jezus. Deze mensen houden ons wakker en laten de droom van recht en vrijheid voor alle mensen niet uitsterven. Van zulke mensen, zegt hij, moeten we het hebben: met hen zijn we te feliciteren! We mogen van geluk spreken als mensen hoop houden en dromen van vrede.

Helmond, Corine Beeuwkes-van Ede